

Järkevämpien pelien aika – yritysvastuuraportoinnin uudet säännöt

Säännöt määrittelevät mitä pelissä tehdään, mutta minkälaiset säännöt olemme kyenneet peleihimme luomaan? EU:n uudet säännöt ja standardit yritysten vastuullisuusraportointiin tulevat määrittelemään, millaisiin taloudellisiin toimiin elämäämme käytämme. Tässä tekstissä avataan tiivistetysti, mistä on kyse ja mihin yritysten on ryhdyttävä orientoitumaan.

TEKSTI: TERO HOKKANEN

Järkevät pelisäännöt ovat hyvän pelin ensimmäinen vaatimus. Jos säännöt eivät tue reilua peliä, pelaamisessa on harvoin järkeä. Tarve uusiin sääntöihin on ilmeinen: olemme globaalilla tasolla ylittäneet jo kuusi yhdeksästä planetaarisesta rajasta. Olemme siis vasta opettelemassa käyttäytymään tällä planeetalla, ja siksi kehitys ei varmasti jää tähän. Sääntely ja raportointivaatimukset tulevat kehittymään myös tulevaisuudessa.

Yritysten kestävä kehityksen raportointi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) on Euroopan unionin direktiivi, joka astui voimaan 5. tammikuuta 2023. Tämä uusi direktiivi modernisoi ja vahvistaa sääntöjä, jotka koskevat sosiaalista ja ympäristötietoa, jotka yritysten on ilmoitettava. CSRD edellyttää yrityksiä raportoimaan kestä-

vyyteen liittyvistä kysymyksistä yhdessä taloudellisen raportoinnin kanssa.

CSRD:n ansiosta yritykset ymmärtävät paremmin, kuinka ne vaikuttavat ympärillä olevaan maailmaan sekä millaisia mahdollisia vaikutuksia ympäröivällä maailmalla on liiketoimintaan. Tätä kaksisuuntaista arviota kutsutaan kaksoisolennaisuudeksi (double materiality), jolla on keskeinen rooli raportoinnissa. Tämä tuottaa parempaa läpinäkyvyyttä kumppaneille ja sijoittajille, kun liiketoiminnan mahdollisuuksista ja riskeistä valitsee kattavampi ja vertailtavissa oleva tilinpito.

Raportointivaatimukset otetaan käyttöön asteittain erityyppisille yrityksille.

Vapaaehtoisuudesta huolimatta raportointia kannattaa kuitenkin lähteä kehittämään välittömästi, sillä vastuullisuustieto kumppaneille ja asiakkaille on liiketoiminnan edellytys yhä enenevässä määrin.

Raportointivaatimukset otetaan käyttöön asteittain erityyppisille yrityksille. Ensimmäisten yritysten on sovellettava standardeja tilikaudella 2024, ja raportit julkaistaan vuonna 2025. Listatut pk-yritykset ovat velvollisia raportoimaan vuodesta 2026 alkaen, ja niillä on mahdollisuus vapaaehtoiseen raportoinnin sivuuttamiseen vuoteen 2028 asti.

Vapaaehtoisuudesta huolimatta raportointia kannattaa kuitenkin lähteä kehittämään välittömästi, sillä vastuullisuustieto kumppaneille ja asiakkaille on liiketoiminnan edellytys yhä enenevässä määrin. Tämä johtuu siitä, että yritysten, joita CSRD koskee, on tiedettävä toimitusketjunsä sisältö.

Listamattomille pk-yrityksille EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) tulee kehittää yksinkertaisemmat ja vapaaehtoiset standardit, joita pk-yritykset voivat hyödyntää raportoinnissaan.

Raportointivelvollisuudet pk-yrityksen näkökulmasta

Suurissa yrityksissä on yleensä paremmin resursseja valmistautua tämän kaltaisiin muutoksiin, mutta pienemmissä yrityksissä resurssit voivat olla tiukemalla. Seuraavaksi avaan raportointivelvollisuuksia erityisesti pk-yritysten kannalta.

Jos mahdollista, kannattaa investoida hyvään kumppaniin raportoinnin kehittämisessä. Tässä voi säästää paljon aikaa ja vaivaa – ja siten myös rahaa. Laadukas raportointi on myös kilpailuetu. Konsulttiyrityksissä kehitys on käynnissä, ja niiltä voi saada erinomaisia työkaluja ja prosessiosaamista.

Keskustelun aloittaminen ja tiedon kerääminen omien sidosryhmien kanssa on tärkeää, ja se kannattaa aloittaa ajoissa. Yritysten kannattaa alkaa vaatia

Keskustelun aloittaminen ja tiedon kerääminen omien sidosryhmien kanssa on tärkeää, ja se kannattaa aloittaa ajoissa.

CSRD:n mukaista raportointia laite- ja materiaali-toimittajiltaan. Myös yritysten omien asiakkaiden vaatimukset alkavat tiukentua.

Osana CSRD:tä yrityksille on tärkeää ottaa käyttöön jatkuvan kehittämisen prosessi, sillä puhdas siirtymä, kestävä kehityksen mukainen toiminta, kiertotalous ja systeeminen muutos ovat pitkiä, toisiinsa linkittyviä vuosikymmeniä kestäviä prosesseja.

EU-rahoitteisia hankkeita toteutetaan nyt kestävä kehityksen ja kiertotalouden edistämiseksi. Yrityksillä on käytettävissään monenlaista tukea näihin tarkoituksiin.

Olen mukana WeCircle – Kestävä kasvua kiertotaloudesta -hankkeessa, jossa tuemme Uudellamaalla toimivia pk-yrityksiä kiertotalousosaamisen kehittämisessä sekä aktiivisen kiertotaloustoiminnan edistämässä erityisesti Porvoon alueella. Kehitysyhtiö Posintra vetää hanketta, ja Laurea-ammattikorkeakoulu on mukana osatoteuttajan roolissa. Tulemme järjestämään muun muassa tietois-kuja kiertotaloudesta ja haluamme kutsua mukaan kaikki Uudellamaalla toimivat aiheesta kiinnostuneet pk-yritykset. ■

MMM Tero Hokkanen työskentelee projektiasiantuntijana Laurea-ammattikorkeakoulussa WeCircle-hankkeessa. Hän on Systeeminen muutos Suomi ry:n hallituksen varajäsen. Kirjoituksen laatimisessa on hyödynnetty tekoälyä.

Jos mahdollista, kannattaa investoida hyvään kumppaniin raportoinnin kehittämisessä. Tässä voi säästää paljon aikaa ja vaivaa – ja siten myös rahaa.

LÄHTEET

Euroopan Unioni 2023. Eurooppalaiset kestävyysstandardit – ensimmäinen osa. Saatavissa: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13765-Eurooppalaiset-kestavyyssraportointistandardit-ensimmäinen-osa_fi
Euroopan Unioni 2023. Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards. Saatavissa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043
Laurea-ammattikorkeakoulu 2023. WeCircle – Kestävä kasvua kiertotaloudesta. Saatavissa: <https://www.laurea.fi/hankkeet/w/wecircle---kestavaa-kasvua-kiertotaloudesta/>

Richardson, Katherine et al. 2023. Earth beyond six of nine planetary boundaries. Science Advances Vol 9, Issue 37. Saatavissa: <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.adh2458>

LINKKEJÄ

Vihreä vastuu -hankesivut: <https://vihreavastuu.fi/>
Valtioneuvoston taustatietoa CSRD:n toimeenpanosta: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=TEM082:00/2022>
WeCircle-hankesivut: www.wecircle.fi